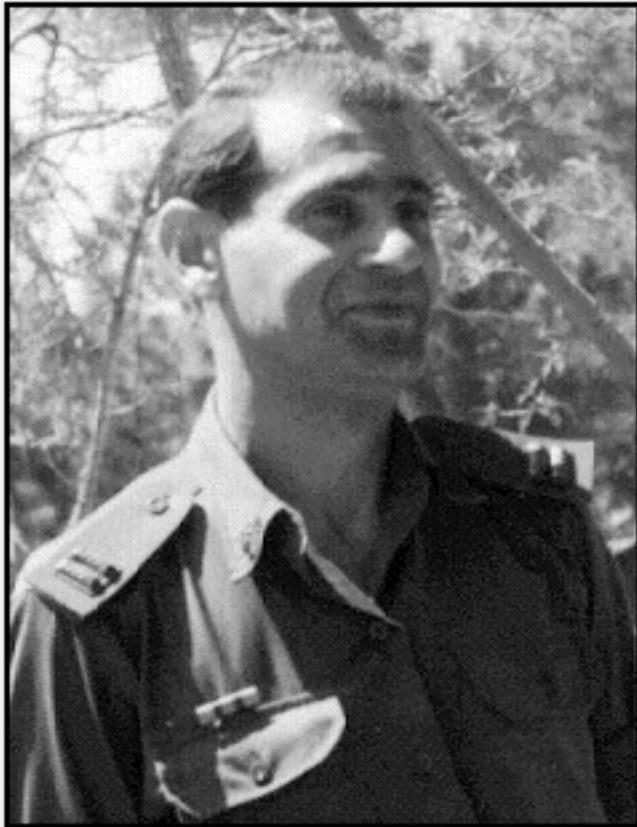

אֶלְעָזָר אַכְרָהָט ז"ל

אֶלְעָזָר
אַכְרָהָט
ז"ל

אברהם בורטינקר בצעירותו

אברהם, יליד בוריסלאב בפולין, 1928, ניצול שואה, עליה ארץ אחריו מלחמת העולם השנייה.

לאחר עלייתו עבד בתחום העיתונות ואחר כך התגיים לzech"ל.

אברהם עבר קורס קצינים למורות בראשות המועוררת ושרת המשר במח"נ במסגרת הצנזורה הצבאית כדרן, מפקד בסיס תל-אביב.

אברהם נודע גם כמאמץ של יתום שואה אחר, פליקס בורטינקר, לימים סא"ל פליקס ברקן.

כתחנה פג אונטו זיין אפרילע אונראט זיין

לסון אברהם פריש בן 36 היה בן - סגן פלייקם בורותנקר בן 23

ה鹹水 שהחיתם פושעיים

פליקם היה צעיר מ- "אביו" ב-13 שנות
רף בחתבגרו הדגל פלייקם יזכיר לאברהם
"רכא", אך יחשיכם נשארו הזרקים בירוחם.

אברהם לעמוד לאחרונה להינשא, אך ריתר
בנגג מלחמת הקשה. מזוז נזרעיו בעת מלחמת
העולם השנייה סבל ממחלה לב וכלי דם.

כתחה פְּאֵתָן אֶל-פְּרִישָׁה אַכְרָהָט נְיָרָה

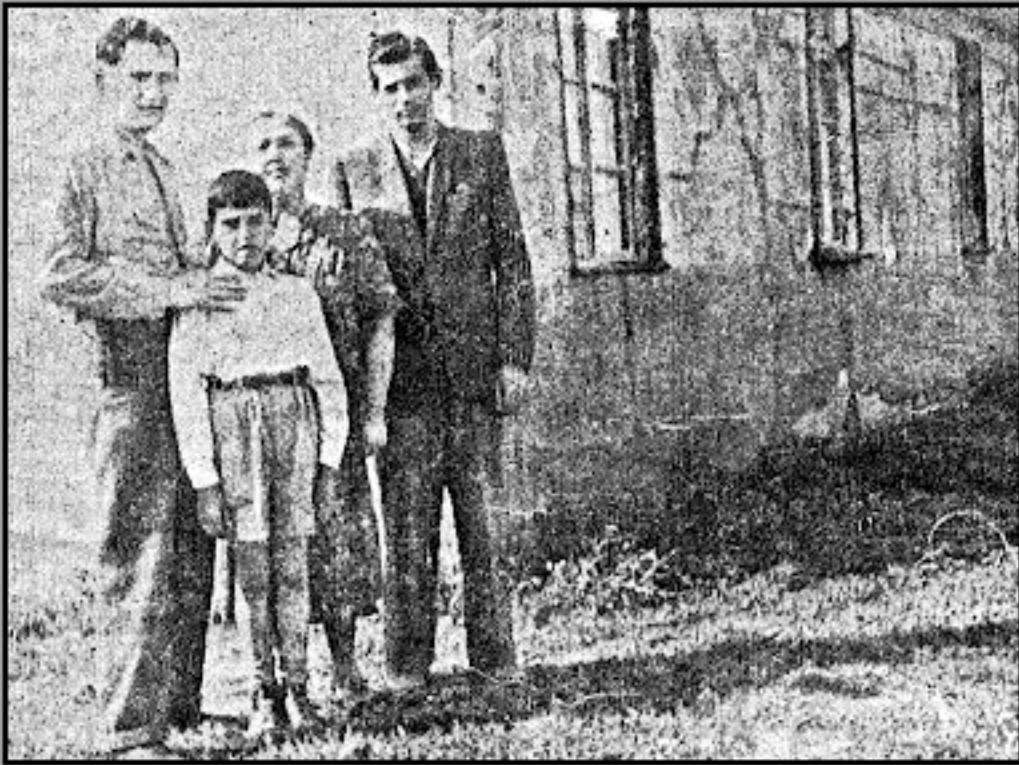
לעבוד כפועל כפיה בمعنىנות הנפטר, שהיו ימן קצר קודם לכך בבעלותם. אביו של אברהם נפטר עוד לפני פרוץ המלחמה ועתה נותר עם אחיו המבוגר, יונה, עם דודה בת 40, שבלה וילדיה כבר הושמדו. השלושה רואו במעשה ההרג שהחלה סביכם ובהתמוטשות חבריהם לעזזהה הceptive, החלטתו לברוח ליפרגוט ולהצטרף לחברות פרטיזנים יהודית. השנים הבאות היו קשות. השלושה, בני עיר מפנקים התקשו להחזיק מעמד בת-נאי העיר. בני סביבתם הפולנים לא גטו חמיד לעזרם למסתוריהם היהודיים. גם חברות הפרטיזנים לא גינו תמיד יחס אחד ביוטר ליהודים. אולם בהשוואה לגורל אחרים, היה מצבם טוב למדי.

아버ם נחלץ מן המלחמה בהיותו בן 16. השנים הקשות ערעו את בריאותו ולימים היו עתידות לגבות את חוכמו. הוא לא נתה מעולם לדבר על אותם ימים וرك העלה על נס את מעשייה של דודתו, ששימשה לו כאם. "נו הייתה גבורה אמי-תני", נהג לומר.

על קבר רענן — ובכח. ביתה רוכאים חלקה אותה שעה את הכבוד האחרון לאביו, פרון אברהם פריש, שנפטר בגיל 36. הורש ימום קודם לכך ליווה הצער לרוכבה האחורה את אימו. אולם לא היו אלה אביו ואמו של פגנו פליקס בורטניך. את הוריו האmortים לא הביר כלל ועתה, לאחר פרשת חיים מיותרת במנין התוויות בשנית.

ראשיתה של פרשת חיים מיוחדת ב- מינה זאת, כמו ראשיתם של סיפוריים רבים אחרים ממין זה, הוא בימי מלחמת העולם השנייה. אברהם פריש היה בן למשפחה עשירה בבודיסלאב שבפולין המורחת. בני משפחת אמידות אחריות לא מהרו בני משפחת פריש בפרוץ המלחמה לנוטש את רכושם. כאשר כבשו הגרמנים את צ'ילט, נשלחו בני המשפחה

כתחה פְּאַתָּה אֶלְעָרֵב אֲמָרָה קְדֻשָּׁה

יום לאחר העלייה לארץ הצלמנו (מיין לשמאן) האב אברהם, האם, האדוד והבן. אברהם עבד תחילה כעתונאי אחר התגניות, נשאר בזבאן הקבע ועבד כצמנורה.

עוגות עם קצפת

ב הדרגה חתרגל פלייקס לסייעו
החדשה. תחילת התקשר אל אברהם,
אליו היה פונה בכל עניין שהזיק לו,
קשה לו חיים, לסגנו ברטניך, להזכיר
מתי בדיק החגיל בכך, אולם ברבות
הימים מצא עצמו קורא לצער, שלא
מלאו לו עדין 20, — בשם „אבא“.

הרבעה גרו ביחד, ניהלו חיי המשפחה
למופת. „ידעתי שאברהם אינו אבי“,
אומר פלייקס ביום, „אבל הוא היה לאבי
הרבה יותר מאשר אבא. הייתה בו מזינה נפה-
לאה של אב, את בכור וידיד. בדורות
ראיתי דמות נערצת, מחנכת, אם וסבתא
כחמת“. .

עברו זמו מה עברה המשפחה למhana
פליטים, שהתכוונו לעלות ארץ. שני
האתים יצאו לעבוד. יונה היה פקיין
ואברהם ניסה את ידו בעתונות. „היתה

הילד היהודי הצטלב

כ אשר חזרו אברהם, אחיו ודודתו
לבריסלאב לא מצאו בה וכר לבני
משפחתם. אולם במהלך המלחמה נודע
 להם, כי פעוטו של אחד מדודיו אברהם
 נפטר למשחת איכרים לפני שנשלחו
 הוריו למחנה הריכוז. אברהם יצא לכפר
 הסמור כדי להציל שארית בודדת זאת של
 משפחתו הענפה. על פגישתו הראשונה
 עם אברהם, מספר ביום סגן פלייקס בור-
 טניך, 23 :

„היהתי אז בן 4, ובאותו יום שיחקתי
 בחצר בית האיכרים, כשהופיע בחור
 גבוה, צנום. הוא הביא לי מתנות, שוחח
 איתי ומצא חן בעיני. האיכרים אמרו
 לי, שהוא בן-זורי וביקשו ממני להציג-
 אליו. בתחילת לא רציתי. גדלתי כילד
 קתולי. היהתי מצטלב כל יום ולא היה
 לי, כמובן, מושג על מוצאי. אבל לבסוף
 הסכמתי“. .

כתרה בפ' אוטו ע' פראט נ' י'

סמל. סמל ראשון. הוא חתום על שרות קבוע, היה רב-סמל, רס"ר, ויצא לקרים צעינים.

מקורות הקצינים – באמבולנס

ריואתנו המעורערת, עוד מתקופת המלחמה, לא אפשרה לו לסיים את הקורס. אחר שעבר למעלה ממחציתו ה- קורס, נאלץ לעזוב אותו – באבולנס. הפגיעה הנפשית הייתה חמורה לא פיחות מן הגופנית. פרישתו החלטת עברו את הקורס בכל מחיר. המתוור הבא כבר ראה אותו בין שורותינו. "הוא היה הצו"עד הרזה ביותר ביותר בקורס שלנו", מספרים תבריזי.

המאיץ העליון שהשקייע בכובע הקציניים ובסicket המ"מ המרייצו את פרישתו לקשר את עתידן עם האבצה. משוכרת לא הייתה גבואה ביותר והוא היה צרייה להספיק לכלכלת המשפחה כולה,

ו התקופה המאושרת ביותר בחיה כולנו", נזכר פליקס. „בימי ראשון בשבוע נגה אברהם לקחת אותו עמו אל הגנים שבעיר הסמוכה, להושיב אותו בבית כפה ולש-awl: כמה עוגות עם קצפת תובל לאכול היום? בכל יום ניסיתי לשבור את השיא של השבוע הקודם".

גינוי יום העליה ארצה. מהצricht ב- מchnerה ישראל עקרה המשפחה לדירה צרה בבחטים. בשני החדרים היה מקומות רק למיטות ולשולחן. הדודה עסקה במשק הבית ושני הבנים שלח השתקרנו מעט כסף.

במורוצת הזמן יצא פליקס ללמידה מחוץ לבית, ואילו אברהם התגייס לצה"ל, לאחר שעבד זמן מה בעTHON בשפה הפלונית.

אברהם פריש אהב את חייו הצבאי כבר מתחילה שר哼ו. התקדמותו הייתה תחילת איטית, בגלל קשי השפה, אבל לאחר מכון התנהלה בקצב נאה. רב"ט.

כתחה פְּאַתָּה עַל אֶרְאֵת אֲכָרָה מִנִּי

הצנועה בבתיהם. אברהם עבד בצדנורה
הצבאית, ופליקס שרת בצדננים.
וآن החלטת בריאותו של אברהם להפסיק
טרער, הוא לכה במתולת לב וכן במחלה
כליל הדם, שסיבתה את מצב ליבו. הדודה,
שחרדה לשלומו, חלהה אף היא מעוצמת
dagattha. אבל אברהם החגבר.

לפני שנה אף עמד על סף הנושאין.
גם פליקס, הצעריר ממנו ב'ז'ו שנה,
הרהר בנושאין. נדמה היה, שהמשפחה
עומדת להתרחב. פליקס לא קרא עוד
לאברהם „אבא”, היהיטים בין שני ה־
קצינים הפכו בהדרגה לייחס ידידות, „אָפִ
כִּי“, מצינו ביום פליקס, „עד יומו האָ
חרון לא התרגל אברהם למחשבה, ש־
אני עוד אותו ילד קטן שפגש בבית
הaicרים. על אף אהבתה העזה ששרה
ביניינו, התקשינו לאחרונה לא אתה למִ
זוא שפה משוטפת“.

בשנתיים הראשונות השתחוו גם האח יונתן
בכיסוי הוצאות המשפחה, אבל עד מהרה
התחנן והיה חביב לדאג לאשתו ולבחורו.
מאוחר יותר, כאשר החליט לנסוע לקנדיה,
הורעמס כל הנטול על שכמו של רסל
ואחריך סג"מ פריש.

עברו עוד שנים וגם פליקס התגיים
לזה"ל. „לפני שהתגייסתי, ידעתי שאיני
הולך לשרת בצבא לשני שנים וחצי
 בלבד“. אולם הוא יצא לקורס מ"כים,
קורס קצינים, ובאחד הימים זכה
סגן פריש לחוות, בגאותה, ובהתרג-
שות רבה, בטקס הסמכת בנו כסג"מ.

נישואין לאב ולבן

נִי הקצינים והדודה היישנה
המשיכו לנתק את חיים בדירותם

כתחנה פג אונטו זיין אברהם ג'י

בדירתם הצנועה בבתים התגוררו אברהם, דודתו ופליקס, כשהם מתקימים על משוכרתו של אברהם וועל חמיכת אחיו יונה. «הבית שפע אוושה, אהבה ותוב», מספר פליקס.

כתחה פְּאַתָּה אֶרְאֵנָה מִקְרָב

צנו של אברהם, „בלילה האחרון“, מספר פליקס, „כאשר חזרתי הביתה, קיבל התיכון. עמדתי לקחת אותו לבית־החולמים, ואנו אמר לוי, זהו זה. בטרם הגיעו לי מחלקה המתאימה לא היה עוד עימנו“. פליקס התייחס שנית, ואם על הוריו, שלא הכיר, לא בכח, את אברהם ביכת כילד, „ללא הורים אמיתיים לא הרגשתי מחסור באהבה ובחום“, הוא אומר, „היתת לי משפטה נפלאה, שהעניקה לי אהבה יותר מאשר משיכולים להעניק הורים לבנים. עשו, עכשו נותרתי לפתחם בלבדיהם.“

מן אריה אברהם

שתי מיתות

¶ אז באהה ההתקפה השנייה.
„אתרייה“, אומר פליקס, „ידע אברהם, שהוסף הוא רק שאלה של זמנו. הוא השתדל לשמר על עצמו, אבל הדאגה ברסמה בלבבו. הוא חשש, שלא יוכל לחזור לצבא והרהר על גורל „אמא“. האמא, פליקס, והבחורה עימת הוא עומד להתחתן, עשו כמויטב יכולתם כדי לעודדו.

„הוא עוזר לי כה הרבה, ואני לא יכולתי לפזר לו“, אומר פליקס בעצבן, „ביקשנו, חברתי ואני, לרכוש מכונית ישנה, כדי שלא יתעייף בדרכו לעבודתו וחזרה, לאחר שווייתר על רעינו נשואנו. סייכנו שיחיה איתנו אחרי שגת חתן“. ואנו מטה הדודה. הדאגה לאברהם קרבה את קיצה, ואילו מותה קרב את קי-

כתחנה פג אונטן זע פראַטען אַבראָהָם זיינט

עמ' שלישית, ייט אודר תשכ"ד, 13.1.1964

"יריעות אחראוניות"

הקאזין התייפח כתינוק - על קבר מאחצז

מאחצז — אברהם פריש

סֶרְוּ צַעִיר בָּצָהָל, שְׁנַפְּטָר לִפְנֵי זָמָן
מָה, אִימְצֵץ אֶת אֶחָד מִיתּוֹמֵי הַשּׂוֹאָה.
„הָוָא הַצִּיל אָוֹתִי“, אָוֶרֶב הַבָּן
הַמְּאוּמָץ, הַמְשֻׁרֶת כָּיוֹם קַקְצִין.

מאת
יוחנן
להב

כתחה פְּאַתָּה עֲלֵיכֶם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ

כ"י אברהם פריש נימנה על
אותם מעתים המיטיבים ל'
עשה משהם מיטיבים לדבר.
שבר מצוה — מצוה, היה כלל
שחי לפיו ולא ביקש לעצמו
שבר גוֹסֵף, אפילו לא בשבח
חביריו. גם טובי יציגו —
שוכיתם להמנות עליהם —
ידעו רק ברמיה, כי אברהם
וז פריש הוווק חי ביחד עם
בן שאימץ לעצמו — קצין
הצעיר ממנו בעשר שנים ל-
ערך. יותר מזה לא ידע איש.
את הבן ראיינו לראשונה
ליד הקבר. עמד לו שם קצין,
רחוב חהפיים ועט/or בוגרי צנ-
חן, אמר „קדיש“ — ובכח
כתיגוך. עתה, לקרה יוט
השלושים, שמענו את סיפו-
רו של סגן פליקס בורטניך,
שהוא סייפור „משפחת השור-
אה“ של אברהם פריש :

„כל המziel נפש אחת מישראל, כאילו
הziel עולם מלאין, ספדר הרב הצבאי על
כבד של פרון אברהם פריש. „אחינו פרון
אברהם, נער קטן היה כאשר יצאת ללחום
בחיה הנaziית ואילו את נפשה בלבד הצלת,
היינו אומרים, ריניו“. אך אתה, שלב רחוב
פיעם בקרבר, נטלה על עצמן נס את משיח-
מת הצלתו של יילד קטן שהורי הוושמרין,
וחבאת לך שנם דילר יכנס למשפחת קציני
צח"ל. יש בני ארם החיים שנים רבבות
ומאות לא ישאירו עלי אדמות. אתה, שבגיל
צעיר נלקחת מਆתנו, אתה הספקת רבבות.“

קציני חיל המודיעין, שי-
עמדו ליד קבשו הפתוח של
סרון פריש, לא ידעו במה ה-
מדובר. הם הכירו את הקצין
המנוח כאיש מודיעין מעולמת,
כמפקד למופת וכברע נאמנו.
הם ידעו גם שעלה ארצה
אחר השואה. על עברו לא
ידעו הרבה. את מי הziel ?
איך הziel — ומתי ? נשמעו
שאלות בין מלויו האחרנים.

כתחה פְּאַתָּה עַל אֶרְחֵם נִי

ממש. אם לומר את האמת
 — בטוחני שמשפחה חמה
 וקרובה כשלנו אינה מצויה
 כלל.

„אני זוכר את השניהם ג-
 ראשונות של חי. ממש כשם
 שאין ילך רגיל, הנולד ב-
 בית הורים מפורה, זוכר את
 צעריו הראשונים עלי אדי-
 מות. התמונות הראשונות,
 השמורות בזכרוני — גם
 כאן יקשה עלי לומר כמה אני
 זוכר באמת ומה אני זוכר
 ממש שטופר לי אחר בר —
 הן תמונות של בית כפרי ב-
 פולין. אני זוכר את עז ה-
 אגו הגדול ואת העזים ש-
 שוטטו ליד הבית. אני זוכר

שני אבות

„אני יתום. את הורי לא
 הכרתי. אבל מאז אני זוכר
 את עמי בитום לא הרגשטי.
 אני קורא לעיתים בספר על
 היהום המ██ן, המתבונן מ-
 بعد לחלון פתוח לתוך בית
 זהה של משפחה ולבו מתכווץ
 בחרבו. לי לא הייתה הרגשה
 כזו. מאז ימי ילדותי הייתה
 לי משפחה. היה זו משפחה
 בלתי רגילה, שבת קראו לי
 אבי בשם משפחה אחד, ל-
 סבטי אחר, ולו — בשלישי.
 אך על אף כל אלה, ואפיקעל-
 פי שהיו לי מעין שני אבות
 — אברהם ואתיו הגדול יור-
גה. הייתה זו משפחה של

עמו השפיעו. אבל, למרות כל אלה, לא רציתי ללבת עמו. כי הוא היה יהודי — ואני, שרגיל היהתי להצטלב בכלל עת וחרביהתי להתפלל בכנסייה, לא רציתי ללבת עם היהודי".

מוות ביום השחרור

למעלה שלוש שנים קו- דם לכן, כאשר יצא פליקס לאור העולם, מסרוונו הורי לידי משפטת האקרים הפולנית, שהבטיחה לשומר עליו. אם יישאר מישהו מבני ה- משפחה בחיות", ביקשו מאברהם לפניו שנלקחו למחנות ההשמדה, „אנא, זכור היכן מצוי הילד וקחנו עמו,

גם קבוצה של לובשי מדים שתפסוני לאחר חימום ברחובות הכות הכהן, הפשיטוני והחליליטו להמיתני. בת האקרים ה- פולנית, שבביתה המתתרת, הצליחת איר שחווא לשכנעם, כי נוצרי אני, על אף פמני הברית שבגופי. אני שבנו שנתיים או שלש וחמש, כמו- כן אני מטוגל לזכור בדרכך את אשר אירע אז. אך, זכר אני שתחדרתי.

„התמונה הבאה כוללת כבר את אברהם, בחול גבורה ר' צנום שבא באחד הימים אליו ולקח אותו עמו. אהבתינו טו הרוג הראשון. הוא ידע לא דבר אל נפש הילד. מן ה- סחט, גם המתוות שהביא

כתחה פְּאַתָּה עַל כָּרְחֵם נִי

וומעבוי מבית האבראים כי
כטו' לכית שריידי המשפחה
בעיר בורייפוב — ואחר כך
למחנה המועמדים לעלייה צ-
עיר אתרית — לא היה קל.
„האיידרטי במחנה עם אבר-
המ ועם אחיו ונם הדוזה ה-
זקנה, שהיה עמהם ומילאין
את מקום האם — שלחם ונגט
שלוי. אבל, חפרה לי הבני-
סיה. הם נאלצו אפילו להחזיר
אותו למשך ימים ממפר ל-
בית האבראים לפניו שהסבירתי
לענור אליהם לתמיד".

שם, בבייתה הארעי של הד-
משפחה החדשה, הוסבר ל-
פליקט גם מה קרה להורייך
ואך ולמה הוא נמצא בידיו
אבייהם ואחיו. „שם ספרו לי,

כדי שיגדל ליודי ולא כ-
פולני".

אחריך נלקחת האם ל-
טרונספורט של נשים, אשר
הוטל הימנה, ואילו האב נל-
כח למחנה השמדה, בו נותר
בחיים עד יום השחרור. „גר-
טו החלוש והרעב, שלא הור-
גלו לדברי מאכל, לא החזיק
מעמו בתום ארוחתו הרא-
שונה, ביום השחרור", מוגלה
פליקט על סמך סיפורים ש-
שמע.

פליקט עצמו אינו יודע
אפילו באיזה מחנה נמצא
אבל את מותו. הוא יודע
 רק שהצבא האדום שיחרר
 את האב.

כתחה פְּאַתָּה עֲלֵיכֶם אֶבְרָהָם נָא

עשרים לחיוו. היו לו טرزות
והיתה לו אחירות. כאשר
התפרעתי, לא היסס להרים
עלי את ידו. אברהם, לעומת
זאת, לא הרים עלי אפילו
את קולו. תמיד שמעתי מנגן
עלי: 'תנו לילד לשחק. חנו
לילד להשתובב. הריהו ילד
בסך הכל'. תמיד הייתה לו
סוכריה בנים בשבייל. תמיד
קנה לי צעצוע. כשההלך לי
פוגש את יידיותיו הרבות
בשעות היום, לוקח אותו עמו.
בימי א' נגן לקחת אותה ל-
ביתיקפה וללהלעיטני בעוגות
עם קצפת. נו נראה אם חוו-
כל לשבור את השיא של ה-
שבוע שבער', היה האתגר
הקבוע".

כי הם, אברהם ויונת הם זו-
די, שניצלו מהשואה, לאחר
שבעה שנים אחדות בעיר ו-
לחמץ בנאים. שם הוסבר
לי, כי גם הדודה, שהיתה
כבר או בת 40, בילתה עם
הפרטיזנים בעיר, לאחר הש-
מדת בעלה ומשפחתה. שם —
אם כי זה היה כבר בשלב
מאוחר יותר — הבינו כי
גם פרטיזן זוקק לאהבת אם,
כשזו אבון 13 בסך הכל, כדי
שהיה אברהם בוצאתו לעיר.
אהבתו זו סופקה ע"י הדודת.

סוכריה בቤת

"יונת, אהינו הגדול של
אברהם, היה ראש המשפחה
הוא היה כבר גבר בשנות ה-

כתחה פְּאֹתָן אֶלְעָמֵד אַבָּהָם נִי

„במשך השנים התרחקנו מעט. קשח היה לו להבין, כי התבגרתי ואני עוד אותו הילך. מайдך, לא יכול היה לדבר עמי כעם ילד. אז התו גורנו ביריה אחת, אהבנו איש את רעהו אהבה עזה, אבל לדבר בינינו לא ידענו עוד.

„ירידתו של אחיו ל קנדה שבה קרבה אותנו. מותה של הדודה, שהיתה כאם לנו, בראשית חורף זה, קרב אותנו כפל כפליים. אולם שני מאורעות אלה גם פגעו בנו קשה. אברהם, שנתקף ב- התקפת לב עוד קודם לכך, היה מדויק ביוטר בחודשים האחרונים. מדי פעם בפעם יצא לבлот בחברת ידידיו.

„אני זכר מתי חזרתי ל- קרא לו, אבא, והתחלתי פורנה אליו בשמו. אך תמיד ראתי בו יותר מאב ואב-תיו יותר משאודבים אב. הוא היה בשביili מזינה של אב, את גדול, ורע.

„באץ התגוררנו בדירה שלים קטנה בבתים. במרוץ השנה השניהם נשא יונה אשה והוליד בת. האסיפות בדירה הימה רבה. כאשר באתי ל- חופש מבית-הספר שבו למד-תי, הציעו לי מיטה שדה, כי לא הייתה בבית מקום לא מיטה של ממש. אבל לא הרגשתי את עצמי מקופח ב- שלך. האהבה והחמיות שקיבلتיב בבית זה היו שקו-לוט כנגד חוסר הנוחיות.

כתחנה פג אונטו עפֿרֵיכָא מַרְהַט נִיְעָן

נאשר לקחנווהו לבית-החו'רים, אמר לנו בדרך, זהו זה. באותו לילה הילך מאתנו.

„הוא הציל אותו. בעיר סיפרו לי, הציל גם אחרים. אותו לא יכול היה איש להציל...“

אולם רוב ימיו ישב בבית, עצוב ואבל. והמחשבות על עתידיו, בפרט לאחר שלקה בהתקפת לב שנייה, לא הרפו ממנו.

„תיכננו תכניות רבות ביחסות האתרכוניט. רכשנו דרי-רת נאה יותר והתכנו ל-עבור אליה בmphרת. אני, שעמדתי לשאות אשת, חומנתי להיות עמנואו והוא קיבל את החומרה. הוא בעצמו, שעמד על טס נישואין כאשר קיבל את התקפת הלב השנייה, שלוי, ירע שלא יתחנן עוד.“

„ואז באה התקפה השלי-שית. סבל ימי הילדות השינוי, כפי הנראה, וגוף לא יכול היה להחזיק מעמד עוד.“